

не тільки до культурних цінностей свого народу, але й до представників іншого культурного співтовариства.

Список використаних джерел:

1. Димент Л.Г. Организация игр на уроке / Л.Г. Димент // Иностранные языки в школе. – 1987. – №3. – С. 10–16.
2. Методика викладання іноземних мов у середній навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. автори під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 72.
3. Сысоев П.В. Культурное самоопределение личности как часть поликультурного образования в России средствами иностранного и родного языков / П.В. Сысоев // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 1. – С. 42–47.
4. Федоров А.В. Основные теоретические концепции медиаобразования / А.В. Федоров, А.В. Новикова // Вестник Российского государственного гуманитарного фонда. – 2002. – № 1. – С. 149–158.

Подчерняєва Н.Д.

аспірант,

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У РОБОТІ ШКІЛЬНОГО ЄВРОКЛУБУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

В умовах сучасної глобалізації у світі відбувається посилення міжнаціональної взаємодії, що неминуче призводить до конфліктів на національному ґрунті. Однією з найбільш складних соціальних проблем сучасності є загострення проблеми взаємовідносин між людьми різних національностей. Загострюються протиріччя між зростанням національної самосвідомості, бажанням представників однієї і тієї ж етнічної групи до консолідації і їх прагненням до міжнаціональної інтеграції, до встановлення єдиного економічного, культурного та інформаційного простору, що і призводить нерідко до відкритого протистояння.

Міжнародні організації (ООН, ЮНЕСКО тощо) у своїх основоположних документах проголошують виховання молоді в дусі миру та дружби між народами як найважливішу мету освітнього процесу. У ст. 26 Загальної декларації прав людини йдеться про те, що «освіта повинна сприяти взаєморозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами ...» [3].

На сучасному етапі інтеграції України до загальноєвропейського співтовариства актуальною стає проблема формування культури міжнаціонального спілкування. Ця проблема потребує особливої уваги в старшому шкільному віці, тому що в цей період відбувається активний процес формування духовно-моральних ідеалів та особистісних якостей. У процесі міжетнічного спілкування важливе місце посідає культура – духовно-моральна, комунікативна, естетична, культура поведінки, екологічна [6, с. 2]. Молодь розширює свої контакти через спілкування у соціальних мережах, на зміну клубам інтернаціональної дружби приходять клуби інтернет-дружби, євроклуби, які є однією з найбільш ефективних форм позакласної роботи, яка сприяє засвоєнню учнями європейської тематики як нового виміру [4, с. 57].

Проблема формування культури міжнаціонального спілкування, її місце й роль у теорії та практиці національних відносин знайшла методологічне і теоретичне обґрунтування в працях О. Антонюка, І. Беха, О. Болдецької, І. Вілчинської, В. Демчика, М. Стельмаховича, М. Шимановського, М. Фурси. Важливо відзначити внесок вітчизняних науковців у вивчення та висвітлення питань євроінтеграції (П. Вербицька, С. Коберник, Н. Кузьміна, О. Овчарук, Ф. Степанов), організації діяльності євроклубів (Н. Голосова, П. Кендзьор, А. Кирпа, Н. Маркус, Л. Паращич), ролі дитячих громадських організацій у формуванні навичок соціального лідерства (О. Арутюнян, С. Діба, О. Пахомова) [1, с. 17].

Європейські клуби зародилися в Португалії у 80-ті роки минулого століття. Ідея їх створення належить Маргариті Белард, національному координатору програми «Європейський вимір в освіті». Саме вона визначила, що європейські клуби – це центри діяльності у сфері європейської освіти; вони сформовані на підставі пропозицій, поданих початковою та середньою школами, відповідно до конкретної ситуації та їхніх можливостей; членство в клубах не є обов'язковим для всіх учнів і вчителів. Перші українські євроклуби були створені у 1995 році та з часом поширили свою діяльність у різних регіонах України як серед учнів, так і серед студентів [5, с. 6]. П. Кендзьор визначає євроклуб як об'єднання групи однодумців, які зацікавлені європейською тематикою, поглиблюють свої знання про Європу та європейську інтеграцію і поширюють інформацію, що стосується цієї теми, у навчальному закладі та місцевій громаді. Діяльність євроклубу можлива у формі позакласної роботи на базі навчального закладу (наприклад, гурток, секція), молодіжної неурядової організації, інтеграційного середовища для співпраці декількох навчальних закладів, що розташовані в одному населеному пункті, районі чи мікрорайоні [2, с. 6-7].

Серед завдань євроклубів одне із чільних місць посідає пізнання Європи, починаючи із власного краю як європейської території.

Вивчення звичаїв і традицій народів Європи допоможе чітко позиціонувати власну етнічну культуру. Шляхом пошуку інформації відбувається підвищення загального інтелектуального рівня учнів. У членів євроклубу формуються установки до лідерства, прийняття відповідальності, застосування критичного мислення. Популяризація європейських цінностей допомагає подолати стереотипи негативного ставлення до сусідніх народів, із якими точилися криваві війни протягом багатьох століть [7, с. 18]. Джон Мак Кормік у своїй праці «Розуміння Європейського Союзу» зазначає, що у народів Європи є дуже багато того, що їх розділяє – у них бракує спільної історії – і при цьому вони сьогодні налагоджують взаємовигідну співпрацю, долаючи шкідливі стереотипи міжнаціональної ворожнечі [8].

Залучення старшокласників до участі у міжнародних проектах стимулює у них позитивну мотивацію до опанування культурою міжнаціонального спілкування.

Євроклуб не тільки створює сприятливу атмосферу для засвоєння знань (бо немає традиційних уроків, ніхто не примушує бути членом євроклубу і можна впливати на те, що відбувається), але й підвищує мотивацію до набуття специфічних знань про культурні особливості, систему цінностей власного та інших етносів, що входять до складу української нації; правові основи міжнаціонального спілкування; правила та норми спілкування у багатонаціональному колективі; методи запобігання конфліктним ситуаціям у стосунках представників різних етносів.

У добу глобалізації ефективне спілкування є одним з головних вмінь кожної людини. Тут обов'язковим елементом стає не тільки знання іноземних мов, але й розуміння відмінностей культур інших країн, здобуття комунікативних, інтелектуальних, організаторських умінь культури міжнаціонального спілкування.

Робота в групі вчить співпрацювати і спільно приймати групові рішення. А це означає вивчення норм поведінки у групі, виявлення таких особистісних якостей, як етнічна і національна гідність, комунікабельність, товариськість, тактовність, емпатія, толерантність, які характеризують культуру міжнаціонального спілкування старшокласників.

Формування культури міжнаціонального спілкування старшокласників, що включає різні компоненти і якості, можливе при особливій ролі шкільних євроклубів, тому що саме у старшому шкільному віці закладаються ціннісні установки й орієнтації, накопичується особистий досвід спілкування у великих і малих групах однолітків. Ідея діяльності євроклубів за два десятиліття довела свою актуальність і життєздатність у різних країнах Європи. Вона захоплює

молодь, стимулює ініціативу і творчість, виховує любов до власної культури і повагу до інших народів.

У подальших роботах можливий розгляд сутнісного розуміння й структурних компонентів поняття «культура міжнаціонального спілкування».

Список використаних джерел:

1. Вербицька П.В. Діяльність молодіжного євроклубу як ефективна форма громадянського виховання особистості // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання»: зб. наук. пр. / За заг. редакцією член-кор. НАПН України А.В. Троцько. – Харків: ХНПУ, 2014. – Вип. 36. – 160 с.

2. Євроклуби в Україні: організація роботи та успішний досвід. Методичний посібник / За ред. Кендзьора П.І. – Львів: ЗУКЦ, 2008. – 56 с.

3. Загальна декларація прав людини [Текст]: Генеральна Асамблея ООН 10 грудня 1948 року прийняла і проголосила Загальну декларацію прав людини. (Док. ООН/PES/217 A) // Голос України. – 2008. – №23 (10 грудня). – С. 10.

4. Кирпа А. В. Основні положення діяльності євроклубу при загальноосвітньому навчальному закладі / А. В. Кирпа // Пед. процес: теорія і практика: зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 1. – С. 56-62.

5. Крок у європейський простір (за матеріалами самміту Міської асоціації дитячих об'єднань). – Кривий Ріг: 2009. – 78 с.

6. Кушнір Ю.В. Виховання у старшокласників культури міжетнічного спілкування: Автореф. дис ... канд. пед. наук / Ю. В.Кушнір. – Луганськ: 2012. – 20 с.

7. Особливості організації та діяльність Євроклубу в загальноосвітніх навчальних закладах. Методичний посібник для педагогів-організаторів та координаторів євроклубів у загальноосвітніх навчальних закладах/ Автори-упорядники С.М. Луценко, А.В. Горон, О.В. Каленик. – Суми: 2009. – 42 с.

8. Mc. Cormic John. Understanding the European Union. – London. 1999. – P. 31.

Хома О.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет*

ПОЧАТКОВА ОСВІТА НА ШЛЯХУ РЕФОРМУВАННЯ

З 2016-2017 навчального року початкова школа працює за оновленими програмами. Компетентнісний підхід до одержання знань є провідним. Він базується на особистих досягненнях учнів, що є вкрай важливим для соціалізації особистості. Реалізація компетентнісного